

Handläggare: Ingrid Widebäck
Tfn: 08-508 09 015

Till Norrmalms stadsdelsnämnd

Dagvattenstrategi för Stockholms stad

FÖRSLAG TILL BESLUT

1. Förslag till dagvattenstrategi godkänns med redovisad reservation vad gäller ansvar för brunnsrensning. Nämnden hemställer att kommunfullmäktige antar densamma.
2. Förvaltningen får, under förutsättning av kommunfullmäktiges antagande av dagvattenstrategin, i uppdrag att genomföra sina delar av denna.

Anne-Sofie Ohlsson
tf stadsdelsdirektör

Ingrid Widebäck
avdelningschef

SAMMANFATTNING

Kommunfullmäktige beslöt vid årsskiftet 1997/98 att en gemensam dagvattenstrategi skulle utarbetas för stadens nämnder och bolag. Arbetet med att ta fram förslag till strategi har bedrivits i arbetsgrupper och har letts av en styrgrupp. Ett förslag har nu utarbetats.

Förslaget gäller att dagvattensystemet ska leda bort stadens regnvatten på ett säkert, miljöanpassat och kostnadseffektivt sätt så att invånarnas säkerhet, hälsa och ekonomiska intressen inte hotas. Dagvattnet får heller inte bidra till en försämrad miljö. Olika åtgärder föreslås.

ÄRENDETS BEREDNING

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats av beställarchefen i samråd med Agenda 21-samordnaren.

Alla stadsdelsnämnder, gatu- och fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Stockholm Vatten AB:s styrelse behandlar under våren 2002 förslaget till dagvattenstrategi.

BAKGRUND

Kommunfullmäktige beslöt vid årsskiftet 1997/98 att en gemensam dagvattenstrategi skulle utarbetas för stadens nämnder och bolag. Arbetet med att ta fram förslag till strategi har bedrivits i arbetsgrupper och har letts av en styrgrupp. I styrgruppen för detta arbete har en avdelningschef vid Katarina Sofia stadsdelsnämnd representerat stadsdelsförvaltningarna. Arbetet har resulterat i bilagda förslag till dagvattenstrategi.

SAMMANFATTNING AV FÖRSLAG TILL DAGVATTENSTRATEGI

Med dagvatten menas regn-, spol- och smältvatten som rinner på hårdgjorda ytor, eller på genomsläpplig mark via diken eller ledningar till recipienter, dvs sjöar, vattendrag, hav eller reningsverk.

Till Stockholms sjöar, med undantag av Mälaren, transporteras den helt dominerande delen av föroreningarna med dagvattnet. Till Saltsjön kommer mer miljöskadliga ämnen med dagvattnet än från renat spillvatten. Dagvattnet innehåller alltför mycket föroreningar i form av tungmetaller, korrosions- och förslitningsprodukter från fordon, beläggingsmaterial, olja m m. Släckvatten från bränder och trafikolyckor kan ge stora tillfälliga utsläpp av föroreningar. Det är mycket viktigt att minska föroreningarna i dagvattnet.

Övergripande principer

Dagvattensystemet ska avleda nederbörden på ett säkert, miljöanpassat och kostnadseffektivt sätt så att invånarnas säkerhet, hälsa och ekonomiska intressen inte hotas, till

exempel genom att motverka översvämningar, säkerställa framkomligheten i trafiken och förhindra sjukdomar.

Dagvattnet får inte försämra miljön. I första hand ska åtgärder därför sättas in mot föroreningarnas källor. I andra hand ska dagvattnet hanteras så att mark och sjöar kan tillföras så mycket vatten som möjligt, utan att belastningen av föroreningar når kritiska nivåer. Behov av nytt vatten och känslighet för föroreningar ska vägas mot varandra. I tredje hand ska förorenat dagvatten renas lokalt, ledas till mindre känsliga recipienter eller till avloppsreningsverken.

Stadens metoder för att driva arbetet enligt strategins principer är myndighetsutövning, åtgärder i egna fastigheter, trafikanläggningar och parker, krav vid köp och skötsel av egna eller entreprenörsägda fordon, ekonomiska styrmedel, markavtal och information.

Åtgärder

Åtgärder mot koppar, zink, PCB, PAH och oljor prioriteras. Dessa föroreningar har till övervägande del lokalt ursprung som staden har möjlighet att påverka. Allt dagvatten som har låga eller måttliga föroreningshalter ska infiltreras eller fördröjas genom "Lokalt omhändertagande av Dagvatten", LOD, där detta är möjligt och lämpligt. Alla problem kan dock inte på kort tid lösas vid källorna eller genom LOD och även rening behövs därför.

Ansvar

Stockholm Vatten AB ska på uppdrag av staden ha helhetsansvaret för avledning och rening av dagvatten med därtill hörande anläggningar. Stadens anläggningar för avledning och rening av dagvatten skall ägas och skötas av *Stockholm Vatten AB*.

Gatu- och fastighetsnämnden ska vid ombyggnad av gator och parker samt vid nyexploateringar, verka för att dagvattenfrågan löses. Nämnden ska se till att föroreningarna till dagvattnet, från trafiken samt från stadens drift och underhåll av gator och parker, minskar.

Stadsdelsnämnderna ska vid upphandlingar av entreprenörer för skötsel och drift av gator och parker tillse att driften anpassas till dagvattenstrategin. Detta gäller bl a miljöhänsyn på fordon och arbetsmaskiner, städning, halkbekämpning, snöhantering, gödsling samt fordonstvätt.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska genom tillsyn av verksamheter kontrollera att dagvattenhanteringen bedrivs i överensstämmelse med miljöbalken, dagvattenstrategin samt Stockholms vattenprogram.

Stadsbyggnadsnämnden ska tillse att dagvattenfrågorna beaktas i planering, bygglovprövning och tillhörande rådgivning. Vid detaljplanering och bygglovsprövning ska särskilt övervägas höjdsättning, bebyggelsens lokalisering och val av byggnadsmaterial. Nya detaljplaner ska ange hur dagvattenfrågan ska lösas och ansvaret för detta.

Ambitioner och ekonomiska konsekvenser

Målet är att skapa miljöanpassade och kostnadseffektiva rutiner för att ta hand om dagvatten, inom de ekonomiska ramarna för staden och Stockholm Vatten AB.

Mest långsiktigt och kostnadseffektivt är att prioritera åtgärder som minskar dagvattnets föroreningar vid källorna. I ett kort perspektiv kan dagvattnet i vissa fall behöva renas. Det är betydligt enklare och mer kostnadseffektivt att skapa goda dagvattenlösningar i ny bebyggelse och vid större omdaningar än i befintlig miljö. Den övergripande prioriteringen bör därför vara åtgärder vid källorna till föroreningen av dagvatten, åtgärder för infiltration och rening av dagvatten vid ny bebyggelse och större omdaningar och åtgärder för infiltration och rening av dagvatten i befintlig miljö

Det största ansvaret för genomförandet åvilar Stockholm Vatten AB. En uppföljning görs efter fem år. En styrgrupp bör ha ansvaret för genomförandet och ska samordna sitt arbete med Stockholms vattenprogram.

Avtal om dagvatten

Gatu- och fastighetskontoret och Stockholm Vatten AB har upprättat förslag till femårigt avtal vilket innebär att Stockholm Vatten AB fr o m den 1 januari 2003 har helhetsansvaret för avledning och rening av dagvatten med därtill hörande anläggningar. Gatu- och fastighetsnämnden ska årligen from år 2003 lämna 15 miljoner kronor till Stockholm Vatten AB. Ersättningen ska senast efter fem år utformas så att det finns incitament för Gatu- och fastighetsnämnden och stadsdelsnämnderna att minska föroreningarna.

Konsekvenser för stadsdelsförvaltningarna

Avtalet om dagvatten innebär att Stockholm Vatten AB övertar stadsdelsförvaltningarnas ansvar för rensning och skötsel (slamsugning) av dagvattenbrunnar. Stadsdelsnämndernas kostnad beräknas till 2,437 miljoner kronor/år eller 85 kronor per år och brunn. Detta

belopp ingår i driftbidraget för gatu- och fastighetsnämnden. Arbetsgruppen föreslår att detta budgettekniskt löses genom att totalt 2,437 miljoner kronor för o m budgetåret 2003 överförs från stadsdelsnämnderna till gatu- och fastighetsnämnden.

Flera stadsdelsnämnder har entreprenadavtal för rensning och skötsel av dagvattenbrunnar, som löper över årsskiftet 2002-03. Stockholm Vatten AB engagerar då stadsdelsförvaltningen som sin entreprenör till dess entreprenadavtalet löper ut. Ersättningen till stadsdelsnämnden ska då motsvara beloppet som överförs till gatu- och fastighetsnämnden.

Stadsdelsförvaltningens synpunkter

Förvaltningen har full respekt för det gedigna arbete som arbetsgruppen utfört. Förslaget till dagvattenstrategi som helhet är väl genomarbetat och bör antas, dock med ett undantag.

Undantaget gäller överförandet av ansvaret för brunnsrensningen från stadsdelsnämnden till Stockholm Vatten, vilket enligt förvaltningen i praktiken bedöms vara ett mindre lyckat förslag. Förvaltningen har dock förståelse för tankegången som sådan eftersom Stockholm Vatten skulle få ansvar för hela ledningssystemet.

Stadsdelsförvaltningen sköter idag genom sina kontrakterade entreprenörer renhållningen av gator, torg och parker. I detta ansvar ligger även rensning av gatubrunnarna samt att hålla brunnsvallarna fria från skräp som förhindrar vattenflödet.

Om ansvaret för brunnsrensning överförs till Stockholm Vatten blir ytterligare en part inblandad i skötseln av de offentliga ytorna. Detta skulle sannolikt medföra en del problem och oklarheter i ansvarsfrågan. Man kan se tänkbara bekymmer med vems felet är när en brunn är igentäppt; är det stadsdelsförvaltningens entreprenör som inte städat ovansidan av gallret i tid eller är det Stockholm Vatten som försummat själva rensningen.

För medborgarna blir det också ytterligare en instans att höra av sig till med klagomål. Redan idag finns tre tänkbara instanser för problem i gaturummet; dels stadsdelsförvaltningen för renhållning och vinterväghållning, dels gatu- och fastighetskontoret för gatuunderhåll och trafikföring och dels förpackningsinsamlingen för återvinningskärlen. Nu inför man en fjärde instans; Stockholm Vatten, för skötsel av dagvattenbrunnar. Redan de nuvarande tre instanserna innebär oklarheter för medborgarna vilket då och då väcker deras irritation.

Stadsdelsförvaltningen har under närmast föregående och innevarande år gjort stora satsningar på brunnsrensningar, och gjort ett tilläggsköp hos entreprenören Samhall AB

om förhöjd standard av rensningen. Om staden – trots ovanstående argumentation - beslutar att överföra medel från stadsdelsnämnden till Stockholm Vatten utgår nämnden från att det är den ordinarie brunnsrensningens kostnaden – och inte den tillfälligt förhöjda nivån – som utgör beräkningsgrund för ett eventuellt överförande av medel till Stockholm Vatten. Lämpligen ska samma belopp som tillfördes stadsdelsnämnden vid reformen 1997 från gatu- och fastighetsnämnden då återförs till gatu- och fastighetsnämnden.

Bilaga: Förslag till Dagvattenstrategi för Stockholms stad